

Pagrindinės teisės - Estija

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [et](#).

Nacionaliniai teismai

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

Ombudsmenas

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos

Kita

Nacionaliniai teismai

Apylinkių teismai, administraciniai teismai, apygardų teismai ir Aukščiausiasis Teismas

Adresai:

- [Harju apylinkės teismas](#), Liivalaia 24, 15034 Tallinn, Estonia
- [Viru apylinkės teismas](#), Kooli 2a, 41598 Jõhvi, Estonia
- [Tartu apylinkės teismas](#), Kalevi 1, 51010 Tartu, Estonia
- [Pernu apylinkės teismas](#), Kuninga 22, 80099 Pärnu, Estonia
- [Talino administracinis teismas](#), Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, Estonia
- [Tartu administracinis teismas](#), Kalevi 1, 51010 Tartu, Estonia
- [Talino apygardos teismas](#), Pärnu mnt 7, 15084 Tallinn, Estonia
- [Tartu apygardos teismas](#), Kalevi 1, 50050 Tartu, Estonia
- [Aukščiausiasis Teismas](#), Lossi 17, 50093 Tartu, Estonia

Šios institucijos sprendžia teisinius ginčus. Yra keturi apylinkių teismai: Harju apylinkės teismas, Viru apylinkės teismas, Tartu apylinkės teismas ir Pernu apylinkės teismas. Yra du administraciniai teismai: Talino administracinis teismas ir Tartu administracinis teismas. Antroje (apeliacinėje) instancijoje administracinio teismo sprendimus peržiūri Talino ir Tartu apygardų teismų administracinės kolegijos. Aukščiausioje instancijoje sprendimus peržiūri Aukščiausiojo Teismo administracinė kolegija.

Jeigu asmuo mano, kad viešosios teisės reguliuojamas subjektas (pavyzdžiui, valstybė ar vietos valdžia) pažeidė jo teises ar apribojo jo laisves administraciniu aktu ar procedūra, jis gali kreiptis į administracinį teismą. Ginčai dėl nuosavybės ar žemės reformų, viešųjų paslaugų, mokesčių administravimo, pilietybės ir imigracijos klausimų, taip pat dėl viešųjų pirkimų, valstybės nuosavybės, statybos ir planavimo bei valstybės atsakomybės nagrinėjami apygardos teisme.

Gavęs ieškinį ar skundą apygardos teismas patikrina, ar jis atitinka teisinius reikalavimus, ar prie jo pridėti visi jame išvardyti priedai, ar jis patenka į apygardos teismo kompetenciją ir ar sumokėtas žyminis mokestis. Jeigu nors vienas iš šių reikalavimų neįvykdytas, teismas ieškinį ar skundą teikiančiam asmeniui nustato iki 15 dienų terminą trūkumams pašalinti. Jeigu ieškinį ar skundą teikiantis asmuo nepašalina trūkumų per šį terminą, apygardos teismas grąžina ieškinį ar skundą kartu su atitinkama nutartimi. Jeigu ieškinys ar skundas atitinka reikalavimus, teismas jį priima ir pradeda **parengiamąjį procesą**, kurio metu teismas pasirošia išnagrinėti bylą be pertraukos viename posėdyje. Baigęs parengiamąjį procesą teismas išsiunčia šaukimus bylos šalims, informuodamas apie bylos nagrinėjimo teisme laiką ir vietą.

Apylinkės teismui galima teikti ieškinius dėl civilinių teisių pažeidimų, pavyzdžiui, dėl sutartinių ginčų, šeimos ginčų, ginčų, susijusių su paveldėjimo ir nuosavybės teise, klausimų, susijusių su verslo ir nesiekiančių pelno organizacijų veikla ir valdymu, taip pat intelektinės nuosavybės ginčų ir bankroto dalykų bei klausimų, susijusių su darbo teise. Tai tik trumpas sąrašas bylų, kurias pagal

[Civilinio proceso kodeksą](#) sprendžia apylinkių teismai.

Asmenys, norintys civilinių bylų teisme ginti savo (ar kitų asmenų) teises, turi pateikti teismui ieškinį. Tai civilinių bylų teismui teikiamas civilinis ieškinys. Teismui pateiktame ieškinyje turi būti nurodyta, prieš ką paduodamas ieškinys, ko reikalaujama, kodėl (t. y. koku teisiniu pagrindu) ir kokiais įrodymais yra grindžiamas reikalavimas.

Gavęs ieškinį teismas patikrina, ar jis atitinka reikalavimus ir ar sumokėtas žyminis mokestis. Jeigu ieškinys turi trūkumų, teismas nustato terminą, per kurį visi trūkumai turi būti pašalinti. Nepašalinus trūkumų iki termino pabaigos, teismas nutraukia procesą. Jeigu ieškinys atitinka reikalavimus, teismas siunčia jį priešingai šaliai, kad ji pateiktų atsiliepimą. Teismas per pagrįstą laikotarpį priima nutartį dėl ieškinio priimtumo ar nepriimtumo.

Jeigu nukentėjote nuo nusikaltimo, galite [pranešti apie nusikaltimą](#) žodžiu ar raštu už tyrimo vykdymą atsakingai įstaigai, paprastai [policijai](#) ar [prokuratūrai](#).

[Pranešant apie nusikaltimą](#) būtina nurodyti savo asmens ir kontaktinius duomenis, apibūdinti nusikaltimą, nurodyti datą ir pasirašyti. Speciali forma nebūtina, tačiau policija gali vis dėlto Jums pateikti pranešimo formą. Prokuratūrai siųstina forma taip pat pateikiama jos [svetainėje](#).

Žodžiu ar telefonu pateiktas pranešimas apie nusikaltimą užregistruojamas, o telefonu pateikiamas pranešimas taip pat gali būti įrašomas.

Ne vėliau kaip per 10 dienų nuo Jūsų pranešimo apie nusikaltimą gavimo, policija ar prokuratūra turi Jus informuoti, jeigu nusprendžia nekelti baudžiamosios bylos. Terminas gali būti pratęstas dešimčia dienų, jei reikia papildomos informacijos iš pranešimą apie nusikaltimą pateikusio asmens, kad būtų galima nuspręsti, ar pradėti baudžiamąjį procesą. Pranešimą apie nusikaltimą pateikęs asmuo informuojamas apie pratęstą atsakymo terminą ir pratęsimo priežastis.

Baigus tyrimą policija parengia bylą ir siunčia ją prokuratūrai, kuri:

- nusiunčia ją susipažinti įtariamam nusikaltėliui ir nukentėjusiajam (pastarajam paprašius, žr. Baudžiamojo proceso kodekso 224 straipsnio 2 dalį), jei ji mano, kad tyrimas baigtas, tada surašo kaltinimą ir nusiunčia jį teismui;
- pareikalauja, kad policija atliktų papildomą tyrimą, arba
- nutraukia procesą.

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

Šiuo metu Estijoje nėra nacionalinės institucijos ar kitos organizacijos, kuri būtų prašiusi pripažinti ją nacionaline žmogaus teisių apsaugos organizacija.

Ombudsmenas

Šias funkcijas vykdo Teisingumo kancleris

[Teisingumo kancleris](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estonia

Vykdydamas ombudsmeno funkcijas, Teisingumo kancleris kontroliuoja viešojo administravimo funkcijas vykdančių institucijų veiklą ir tikrina, ar valstybės institucijos nepažeidžia pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių bei laikosi gerosios administravimo praktikos. Teisingumo kancleris kontroliuoja:

- valstybinių įstaigų ir institucijų veiklą;
- vietos valdžios įstaigų ir institucijų veiklą;
- viešosios teisės reguliuojamų juridinių asmenų arba viešojo administravimo funkcijas vykdančių privačių subjektų veiklą.

Kiekvienas asmuo turi teisę pateikti prašymą Teisingumo kancleriui, kad šis patikrintų viešojo administravimo funkcijas vykdančių institucijų veiklą.

Jeigu Teisingumo kancleris nustato, kad viešojo administravimo funkcijas vykdančios institucijos veiksmai yra neteisėti, jis siunčia nuomonę institucijai, nurodydamas kaip ji pažeidė įstatymus ir, jei reikia, rekomenduoja, kaip reikėtų laikytis teisėtos gerosios administravimo praktikos arba pasiūlo, kaip būtų galima ištaisyti pažeidimą. Abiem atvejais, prieš pateikdamas nuomonę, jis išnagrinėja, ar institucija laikėsi įstatymų ir ar susirašinėjimas su asmeniu atitiko gerąją administravimo praktiką. Savo nuomonėje Teisingumo kancleris gali kritikuoti, išsakyti nuomonę ar duoti tikslingų rekomendacijų, kaip ištaisyti pažeidimą.

Teisingumo kancleris:

[Teisingumo kancleris](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estonia

Kiekvienas asmuo turi teisę pateikti Teisingumo kancleriui prašymą, kad šis patikrintų, ar įstatymas ar kitas teisės aktas neprieštarauja Konstitucijai ir kitiems įstatymams. Teisingumo kancleris kontroliuoja, ar įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios bei vietos valdžios institucijų priimti teisės aktai neprieštarauja Konstitucijai ir kitiems įstatymams.

Teisingumo kancleris kontroliuoja:

- ar įstatymai atitinka Konstituciją;
- ar Respublikos Vyriausybės nutarimai atitinka Konstituciją ir kitus teisės aktus;
- ar ministerijų įsakymai atitinka Konstituciją ir kitus teisės aktus;
- ar vietos valdžios institucijų ir miestų tarybų sprendimai atitinka Konstituciją ir kitus teisės aktus;
- viešosios teisės reguliuojamų juridinių asmenų priimtų teisės aktų teisėtumą.

Jeigu Teisingumo kancleris nustato, kad teisės aktas yra antikonstitucinis arba prieštarauja kitiems teisės aktams:

- jis gali teisės aktą priėmusiam subjektui pateikti **pasiūlymą** suderinti teisės aktą su Konstitucija ar kitais įstatymais. Teisės aktą priėmęs subjektas įpareigojamas pateikti Teisingumo kancleriui savo nuomonę per 20 dienų. Jeigu į pasiūlymą neatsižvelgiama, Teisingumo kancleris pateikia prašymą Aukščiausiam Teismui pripažinti teisės aktą antikonstituciniu ir negaliojančiu;
- jis gali teisės aktą priėmusiam subjektui pateikti **memorandumą**, kuriuo rekomenduojama suderinti teisės aktą su Konstitucija ir kitais įstatymais, nustatant terminą neatitikimams pašalinti. Jeigu į memorandume išdėstytas rekomendacijas neatsižvelgiama, Teisingumo kancleris gali teisės aktą priėmusiam subjektui pateikti pasiūlymą. Jeigu į pasiūlymą neatsižvelgiama, Teisingumo kancleris pateikia prašymą Aukščiausiam Teismui pripažinti teisės aktą antikonstituciniu ir negaliojančiu;
- jis gali pateikti **pranešimą** Aukščiausiam Teismui, atkreipdamas dėmesį į teisės aktų problemas.

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos

- **Vaiko teisių apsaugos kontrolierius**

📍 [Teisingumo kancleris](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estonia

Vaikų teisių apsaugos kontrolieriaus funkciją vykdo Teisingumo kancleris. Vaikų teisių apsaugos departamento darbuotojų pareigos iš esmės yra tokios:

- nagrinėti pareiškimus dėl vaikų teisių, vykdant su konstitucine peržiūra ir ombudsmenu susijusias procedūras;
- rengti ir atlikti patikrinimus institucijose, kurių funkcijos susijusios su vaikais;
- rengti pareiškimus ir nuomones konstitucinės peržiūros bylose;
- rengti mokymus apie vaikų teises ir gerinti informuotumą apie JT vaiko teisių konvenciją;
- vykdyti tyrimus ir rengti studijas klausimais, susijusiais su vaikų teisių skatinimu ir apsauga;
- organizuoti bendradarbiavimą tarp vaikų ir jaunimo organizacijų, piliečių asociacijų, nevyriausybinių organizacijų, profesinių organizacijų, mokslo įstaigų ir valstybės institucijų.

Dėl kitų klausimų žr. pirmiau aprašytas Teisingumo kanclerio funkcijas.

- **Lygybės užtikrinimo įstaiga**

Teisingumo kancleris, Lyčių lygybės ir vienodo požiūrio komisaras

Adresai:

📍 [Teisingumo kancleris](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estonia

📍 [Lyčių lygybės ir vienodo požiūrio komisaras](#), Gonsiori 29, 15027 Tallinn, Estonia

Teisingumo kancleris, taikydamas įprastas procedūras, kontroliuoja, kaip užtikrinama pagrindinė teisė į vienodą požiūrį. Lyčių lygybės ir vienodo požiūrio komisaras yra nepriklausomas pareigūnas, veikiantis pagal Lyčių lygybės įstatymą ir Vienodo požiūrio įstatymą. Komisaro funkcija yra kontroliuoti, kaip laikomasi abiejų šių įstatymų reikalavimų. Komisaras teikia konsultacijas ir padeda žmonėms sprendžiant ginčus dėl diskriminacijos ir teikia eksperto nuomones dėl konkrečių diskriminacijos atvejų.

Lyčių lygybės ir vienodo požiūrio komisaras:

- priima asmenų pareiškimus ir teikia nuomones bylose dėl diskriminacijos;
- nagrinėja teisės aktų poveikį moterų ir vyrų bei visuomenės mažumų grupių padėčiai;
- teikia pasiūlymus Respublikos vyriausybei ir vyriausybės įstaigoms bei vietos valdžios institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų pakeitimų;
- teikia konsultacijas ir informaciją Respublikos vyriausybei, valdžios institucijoms ir vietos valdžios įstaigoms klausimais, susijusiais su Lyčių lygybės įstatymo ir Vienodo požiūrio įstatymo įgyvendinimu;
- imasi priemonių skatinti lyčių lygybę bei vienodą požiūrį į moteris ir vyrus.

Komisaras teikia nuomones asmenims, nukentėjusiems nuo diskriminacijos, ir asmenims, turintiems teisėtą interesą stebėti atitiktį vienodo požiūrio reikalavimams. Nuomonių tikslas yra pateikti vertinimą, kuriuo remiantis ir atsižvelgiant į Lyčių lygybės įstatymą, Vienodo požiūrio įstatymą ir Estijos Respublikai galiojančius tarptautinius susitarimus bei kitus teisės aktus, būtų galima įvertinti, ar nagrinėjamuose teisiniuose santykiuose buvo pažeistas vienodo požiūrio principas.

Norint gauti nuomonę, reikia teikti prašymą komisarui, aprašant faktines aplinkybes, kuriomis remiantis galima manyti, kad buvo diskriminacija. Kad galėtų pateikti nuomonę, komisaras turi teisę gauti informaciją iš visų asmenų, kurie gali turėti informacijos, reikalingos norint išsiaiškinti su diskriminacija susijusias faktines aplinkybes, ir reikalauti, kad per komisaro nustatytą terminą būtų pateikti rašytiniai paaiškinimai dėl faktinių aplinkybių, susijusių su tariama diskriminacija, bei atitinkami dokumentai ar jų kopijos.

- **Duomenų apsaugos priežiūros įstaiga**

 [Duomenų apsaugos inspekcija](#), Väike-Ameerika 19, 10129 Tallinn, Estonia

Duomenų apsaugos inspekcija gina šias konstitucines teises:

- teisę gauti informaciją apie viešojo administravimo institucijų veiklą;
- teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą naudojant asmens duomenis;
- žmonių teisę susipažinti su duomenimis apie juos pačius.

Skundas dėl asmens veiksmų ar neveikimo gali būti teikiamas, jeigu asmuo (pvz., asmens duomenų tvarkytojas ar informacijos turėtojas), kuris pažeidė Jūsų teises, nereaguoja į Jūsų bandymą (-us) su juo susisiekti. Inspekcija skundą išnagrinėja per 30 dienų nuo pateikimo. Skundo išnagrinėjimo terminas gali būti pratęstas iki 60 dienų. Skundo pateikėjui turi būti raštu apie tai pranešta.

- **Kitos specializuotos įstaigos**

Kitų specializuotų įstaigų nėra.

Kita

Estijos advokatų asociacija

Estijos advokatų asociacija, Rävåla pst 3, 10143 Tallinn, Estonia

Estijos advokatų asociacijai priklausantys advokatai teikia piliečiams teisinių konsultacijų paslaugas. Estijos advokatų asociacija yra advokatų profesinė asociacija, kuri įsteigta **1919 m. birželio 14 d.** ir vadovaujasi savivaldos principais bei organizuoja teisinių paslaugų teikimą pagal privatų ir viešąjį interesą. Estijos advokatų asociacijos veikla apima advokatų profesinio tobulinimosi organizavimą, ryšius su kitais teisininkais, valstybės institucijomis ir įvairiomis vietos ir užsienio organizacijomis, taip pat aktyvų dalyvavimą rengiant teisės aktų projektus. Be to, asociacija organizuoja viešojoje ir privatinėje teisėje numatytos funkcijos – t. y. atstovavimo civilinėse ir administracinėse bylose už valstybės mokamą mokesť – vykdymą.

Apskritai, norint gauti valstybinę teisinę pagalbą, reikia pateikti **prašymą**. Prašymai dėl valstybinės teisinės pagalbos paprastai teikiami teismui. Jeigu asmuo yra įtariamasis baudžiamojame bylose, kurioje advokato dalyvavimas neprivalomas, prašymas dėl valstybinės teisinės pagalbos persiunčiamas tyrimą atliekančiai institucijai arba prokuratūrai.

Prašymai dėl valstybinės teisinės pagalbos teikiami estų kalba. Prašymą taip pat galima teikti anglų kalba, jeigu valstybės pagalbos prašo kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje gyvenantis fizinis asmuo, kitos ES valstybės narės pilietis arba kitoje ES valstybėje narėje įsisteigęs juridinis asmuo.

Tyrimą atliekančios institucijos, prokuratūros ar teismo prašymu Estijos advokatų asociacija paskiria advokatą, kuris teiks valstybinę teisinę pagalbą. Paprastai asmuo neturi teisės pasirinkti, kuris advokatas jam teiks valstybinę teisinę pagalbą. Tačiau, jei advokatas yra sutikęs teikti valstybinę teisinę pagalbą, asmuo turi teisę prašyti, kad valstybinę teisinę pagalbą teiktų konkretus advokatas. Tokiu atveju sutikimą davusio advokato pavardę reikia iš karto nurodyti valstybinės teisinės pagalbos prašyme.

Bylose, kuriose advokato dalyvavimas privalomas pagal įstatymą, asmuo neturi imtis veiksmų, kad gautų valstybinę teisinę pagalbą (išskyrus atvejus, kai asmuo pats samdo advokatą) – už procesą atsakingas pareigūnas privalo suorganizuoti asmens susitikimą su advokatu ir asmuo neturi teikti prašymo.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 03/08/2017